

Ulla Tørnæs' tale ved den handelspolitiske konference

Taler

Ulla Tørnæs
Minister for udviklingsbistand

Dato

4. oktober 2005

Sted

København

[Intro] Vi vil alle blive tabere – især udviklingslandene – hvis Hongkong mødet resulterer i, at der skabes tvivl om, at multilaterale løsninger på vores handelsspørgsmål er vejen frem, sagde udenrigsministeren. Handelspolitisk konference

Derfor er Hong Kong mødet helt altafgørende – ikke mindst for udviklingslandene, og derfor må vi holde Doha-forhandlingerne på sporet. Runden er simpelthen alt for vigtig til, at vi kan lade den slå fejl.

I sidste uge hørte jeg på Verdensbankens årsmøde WTO's generaldirektør Pascal Lamy sige det tydeligere end nogen anden: ”Hong Kong mødet er sidste chance!”

Vi er alle enige om, at en globalisering, der er til fordel for alle - rige og fattige – kræver et stærkt og handlekraftigt WTO. Derfor har vi behov for lige spilleregler for alle i den globale økonomi. Og derfor har vi behov for en organisation, der beskytter de svageste økonomier mod jungleloven.

Men et stærkt WTO giver ikke sig selv. Der er behov for politisk vilje ikke mindst fra de rige landes side.

Vi har en klar forpligtelse til at tage særligt hensyn til udviklingslandene.

Samtidig skal udviklingslandene sikres et klart udbytte af runden: Et resultatet, som konkret kan omsættes til økonomisk vækst og reduktion af fattigdom. Det er helt afgørende for deres tillid til WTO. Og det er helt afgørende for, at vi kan indfri målene i dansk udviklingsbistand. Verdensbanken siger, at en udviklingsvenligt resultat vil kunne reducere antallet af fattige med 8% i 2015. Det er 140 mio. mennesker, mænd, kvinder og børn, og halvdelen af dem vil bo i Afrika. Jeg synes om noget, at lige præcis dette tal siger alt om vigtigheden af den opgave vi står overfor. Ikke mindst set fra en udviklingsministers synsvinkel.

Kan udviklingslandene ikke tilslutte sig forhandlingerne i WTO, kan vi heller ikke nå vores mål for dansk økonomi. WTO er en konsensusorganisation, hvor alle skal være enige.

Står udviklingslandene af, vil runden ikke kunne afsluttes. Det vil kunne give grobund for protektionisme, og det vil aldrig være i en lille åben økonomis interesse.

Derfor har Danmark grundlæggende sammenfaldende interesser med Ghana og Tanzania. Det er ikke et spørgsmål om, at den enes gevinst vil være den andens tab. Et stærkt og konsensusbaseret WTO er i alles interesse. Det vil være min indgangsvinkel til forhandlingerne i Hongkong.

Jeg har tænkt mig at bruge min taletid i dag til at minde jer om, at Doha-runden ikke kun handler om tekniske spørgsmål som subsidier, toldtariffer og kvoter. Det er i sidste ende et spørgsmål om at forbedre levevilkårene for millioner af mennesker i den fattigste del af verden, især Afrika. Afrika har mere end noget andet kontinent behov for høje økonomiske vækstrater. Ellers vil deres chancer for at igangsætte selvforstærkende økonomiske udviklingsprocesser forpasses.

[Sammenhængen mellem handel og udvikling] Vi ved alle, at international handel er en afgørende forudsætning for vækst og dermed også for reduktion af fattigdom, sygdom og sult.

Det er derfor paradoksalt, at netop de fattigste lande ikke i tilstrækkelig grad har mulighed for at drage fordel af den øgede handelsliberalisering, som har præget verden i de sidste årtier.

International handel kan kun blive en vækstmotor, hvis udviklingslandene

integreres i verdensøkonomien og det globale marked.

Vi har lært fra vore egne erfaringer, at international handel forbedrer den økonomiske udvikling. Denne erfaring har mange asiatiske lande i de senere år også gjort sig. Afrikas andel af den internationale handel er faldet støt siden midten af 1960'erne. Det samme er indkomsten pr. indbygger. Hvis det skal rettes op, skal der handles – og det i mere end en forstand.

Regeringens udgangspunkt er klart. Vi ønsker at bruge Doha-runden til en regelbaseret, gennemskelig og afbalanceret liberalisering af den internationale handel. Det vil være til fordel for alle lande – rige som fattige.

Fri handel over grænser på lige vilkår er den bedste hjælp, der kan gives fattige udviklingslande. At støtte udviklingslandenes muligheder for at deltage i den internationale handel er 'hjælp til selvhjælp'. [Tre aspekter af Doha-forhandlingerne er afgørende for udviklingslandene] Særligt tre aspekter af Doha-forhandlingerne vil være afgørende for udviklingslandenes udbytte af en WTO-aftale: For det første øget markedsadgang for udviklingslandene. For det andet forbedringer af de komplicerede og restriktive oprindelsesregler, som EU og andre industrilandes handelsregimer er præget af. Og for det tredje: Ingen nye WTO-forpligtelser for de fattigste lande – ikke før de kan gennemføre dem til fordel for deres udvikling.

EU er ikke bare Afrikas vigtigste bistandspartner, men også den vigtigste handelspartner. Derfor er de beslutninger, vi træffer i EU på handelsområdet af afgørende betydning for den økonomiske udvikling i Afrika.

'Alt undtagen våben'-initiativet har givet EU en global førerposition i sammenkædning af handel og udvikling ved at give de mindst udviklede lande told- og kvotefri adgang til EU's marked.

Hen over sommeren nærrede jeg et lille håb om, at statsledere fra fx USA eller Japan, som havde chancen på et af årets mange møder i Gleneagles (G8), New York (2005 Topmødet), eller Washington (Verdensbanken/IMFs Årsmøder), ville have annonceret lignende konstruktive forslag til gavn for Afrika. Desværre er mine forhåbninger indtil videre gjort til skamme.

Lad os håbe, at tilbuddet nu i stedet vil komme i Hong-kong.

Mit andet punkt er, at der stadig er plads til forbedringer i EU's 'alt undtagen våben'.

Fra dansk side vil vi presse på for, at aftalen udvides til at omfatte alle lande i Afrika syd for Sahara. Vi ønsker også et opgør med de komplicerede oprindelsesregler, der forhindrer udviklingslandene i at udnytte EU-initiativet fuldt ud.

Og som det tredje punkt må vi se i øjnene, at det er nødvendigt med særlige hensyn til de fattigste lande.

Selv lægger jeg stor vægt på, at udviklingslandene – som led i effektiviseringen af den særlige og differentierede behandling af udviklingslandene - ikke skal påtage sig nye WTO forpligtelser. Runden skal være 'en gratis omgang' – 'A round for free' for de fattigste lande. Udviklingslandene bør i første omgang liberalisere i forhold til hinanden, og ikke i forhold til EU, USA eller de konkurrencedygtige større udviklingslande. Særligt de afrikanske landes handelspolitik skal fokuseres mere på regional samhandel. Her er et stort og uudnyttet handels- og vækstpotentiale. Jeg vil i den sammenhæng gerne understrege, at der er stor forskel på udviklingslandene. Hvis de større og stærkere af udviklingslandene liberaliserer deres handelsregimer, vil det have en stor positiv betydning for både verdensøkonomien og i særdeleshed for de fattigste udviklingslande.

[Støtte til udviklingslandenes udnyttelse af markedsåbninger] Et udviklingsvenligt resultat af Doha-runden vil være en landvinding. Men det vil ikke være tilstrækkeligt. Udviklingslandene har behov for massiv støtte for at kunne udnytte nye markedsåbninger. Derfor må vi støtte erhvervsudviklingen i udviklingslandene. Her kan dansk bistand gøre en reel forskel og blive til 'hjælp til selvhjælp'.

[Rammebetingelser] Mange faktorer begrænser udviklingslandenes udnyttelse af markedsåbningerne. Det er beskæmmende igen og igen at konstatere, at udviklingslandenes egne politikker ofte er u hensigtsmæssige og i nogle tilfælde direkte skadelige for sammenhængen mellem handel og udvikling.

Det gælder fx grundæggende spørgsmål som manglende ejendomsret, utilstrækkelige juridiske systemer, korrupsion og meget svag infrastruktur: Der er svært at få et lån til udvidelse af produktionshallen, hvis ikke man kan få papir på sin ejendom. Her må udviklingslandene selv gå forrest og tage politisk ansvar for at afvikle udbudsbarriererne. Dermed ikke sagt, at vi ikke vil hjælpe – tværtimod. Men udviklingslandene må selv vise ejerskab. De må vise vilje til forandring og gøre en indsats for at opgradere de generelle rammebetingelser. Vi kan så hjælpe dem i processen.

[Strategien for handel, vækst og udvikling] Dansk bistand er et vigtigt redskab til fremme af et konkurrencedygtigt erhvervsliv i danske programsamarbejdslande. Regeringen har i sine relevante strategier opstillet en række områder, hvor Danmark har kapacitet og erfaringer til at hjælpe. Vi skal sikre, at handel og vækst fremover bliver en integreret del af landenes fattigdomsstrategier.

Vi skal bidrage til, at rammerne for at drive erhverv i udviklingslandene forbedres. Både hvad angår lovgivning, finansielt og i forhold til den service, som de offentlige myndigheder skal yde. Og vi skal hjælpe landene med at forbedre deres produktstandarder og kvalitetsudvikling. Kun på den måde kan de overvinde de ikke-toldmæssige handelshindringer, som kan stikke en effektiv kæp i hjulet på et gryende eksporteventyr. [Støtte til udviklings af private sektor] Vi har gode erfaringer med erhvervssektorprogrammerne i fx Tanzania og Ghana. Der har vi lagt hovedvægten på at skabe gode vækstbetingelser for små og mellemstore virksomheder. Nu prøver vi at oprette endnu et erhvervssektorprogram i et afrikansk land. Det er en konkret opprioritering af den danske bistand til handel og udvikling.

Vi har gode erfaringer med PS-programmet – hvilket desværre ikke altid er så synligt i den offentlige debat. Da jeg i sidste uge var i Nicaragua, besøgte jeg virksomheden Richmond. Med PS-programmet har de fået etableret et samarbejde med danske TripTrap. Så nu kan Nicaragua gå fra at eksportere tømmer til at eksportere færdige træprodukter, blandt andet træterrasser.

Den første container er allerede på vej til nye kunder i Næstved. Og Richmond regner med snart at nå op på 100 ansatte i produktionen.

Vi har også gode erfaringer fra andre områder af bistandssamarbejdet.

Mangel på fx uddannelse, lægehjælp, men også basal infrastruktur er en hæmsko for erhvervsudviklingen i mange udviklingslande. Her gør vores uddannelsesprogrammer, sundhedsprogrammer osv. også en forskel. Ikke mindst finder jeg det helt afgørende at få styrket uddannelsesniveaet i udviklingslandene for at sætte udviklingslandene i stand til at udnytte globaliseringens positive kræfter.

[Eksempel fra Vietnam] Vietnam er et godt eksempel på, hvordan Danmark gennem sektorbistand, erhvervs-sektorstøtte og PS-programmet yder hjælp til selvhjælp og sætter lokale virksomheder i stand til at udnytte markedsåbninger og eksportpotentiale.

Under mit besøg i Vietnam i maj besøgte jeg den privatejede fiskevirksomhed Vinh Hoan. Virksomheden havde i samarbejde med en dansk virksomhed formået at opgradere sin produktion til højt forædlede fiskeriprodukter med stort eksportpotentiale.

Tidligere oplevede virksomheden store problemer i forbindelse med toldbehandling og kontrol på eksportmarkederne i EU. De fortalte mig, hvordan containere var blevet afvist på grund af fejl eller manglende dokumentation.

Gennem PS-samarbejdet har Vinh Hoan i dag sit eget kontrollaboratorium. Den danske samarbejdspartner har uddannet virksomhedens medarbejdere, indført forbedrede produktionsmetoder og kvalitetskontrol. Nu kan Vinh Hoan altid selv dokumentere, at produkterne lever op til importørernes krav til kvalitet og hygiejne. Samtidig har virksomheden via det danske fiskerisektorprogram modtaget støtte til etablering af et spildevandsrensningsanlæg. Samarbejdet har gjort en verden til forskel for Vinh Hoan: Ved sin etablering i 1997 havde den 150 ansatte. I dag har den 1500. Virksomhedens eksport udgjorde sidste år over 150 millioner kroner, og Vinh Hoan er anerkendt på eksportmarkederne for sin høje standard.

Dette er blot et eksempel af mange. Danmark har siden 1993 støttet udviklingen af den vietnamesiske fiskerisektor.

Antallet af vietnamesiske fiskevirksomheder godkendt til eksport til EU er steget fra kun 18 i 1999 til 171 i dag. Det er sket med dansk støtte til kvalitetsudvikling og markedsføring er. Adgangen til markeder i USA er blevet tilsvarende forbedret.

Vietnams eksport af fisk og skaldyr er steget dramatisk fra godt en halv milliard i 1995 til knap to en halv milliard sidste år. Her har udviklingen gjort fiskerisektoren i Vietnam til en afgørende økonomisk vækstsektor. Den har bidraget væsentligt til den halvering af fattigdommen, som har fundet sted i Vietnam gennem de sidste 10 år.

[Afslutning] Jeg vil derfor slutte min tale, hvor jeg startede:

Jeg vil understrege, at det er nødvendigt at udvide udviklingslandenes adgang til vores markeder. Men handel alene er ikke nok. Vi skal også sætte udviklingslandene i stand til at udnytte nye og eksisterende markedsåbninger. Det kræver bistand, der understøtter udviklingen af nationale private sektorer, så landene får noget at handle med. God dansk handelsrelateret bistand er 'hjælp til selvhjælp'!

Tags

Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tale-om-handel-og-udvikling>